

Jaarstatistiek 2022 van de jeugdparketten: belangrijkste cijfers, vaststellingen en evoluties

11 mei 2023

Deze begeleidende nota bij de jaarstatistiek 2022 van de instroom¹ van jeugdbeschermingszaken op de jeugdparketten geeft u een overzicht van de belangrijkste cijfers, vaststellingen en evoluties op nationaal niveau. U kan de jaarstatistiek 2022 terugvinden op de website van het Openbaar Ministerie via de link www.om-mp.be/stat.

Een belangrijke kanttekening moet geplaatst worden met het oog op een correcte interpretatie en contextualisering van deze statistische gegevens. De essentie van de jaarstatistiek is het verschaffen van een objectief en betrouwbaar beeld van de instroom van jeugdbeschermingszaken op de jeugdparketten. Het voorliggende cijfermateriaal geeft dus het aantal zaken weer dat door de jeugdparketten werd geregistreerd, maar kan geenszins beschouwd worden als een precieze indicator van de werkelijk gepleegde jeugdcriminaliteit of van de bestaande verontrustende situaties.

Wanneer u onze jaarstatistiek op de website raadpleegt, ontdekt u heel wat interessante statistische informatie: u kan cijfers selecteren op verschillende aggregatieniveaus (nationaal/rechtsgebied/parket) en per teleenheid. U kan daarenboven ook een opdeling maken volgens geslacht en leeftijdsklasse en dergelijke meer... Om evenwel te vermijden dat u door de bomen het bos niet meer ziet, geeft deze begeleidende nota bij de jaarstatistiek 2022 van de instroom van jeugdbeschermingszaken op de jeugdparketten – ter contextualisering – **de voornaamste tendensen weer van de voorbije 10 jaar (2013-2022)**.

In 2022 registreerden de jeugdparketten 163.941 nieuwe jeugdbeschermingszaken, dit is het hoogste instroomcijfer sinds het begin van de officiële jaarstatistiek van de jeugdparketten. Ten opzichte van 2021 (162.892 zaken) werden er in 2022 iets meer zaken geregistreerd. Een opsplitsing van deze jeugdbeschermingszaken toont dat in 2022 de als misdrijf omschreven feiten (MOF) met 7% daalden t.o.v. 2021, terwijl de verontrustende situaties (VOS) met 6% stegen.

De daling van de MOF-zaken tussen 2021 en 2022 is voornamelijk toe te schrijven aan de forse daling van het aantal zaken met betrekking tot COVID-19 (-97%, van 9.360 zaken naar 258 zaken). De verdere versoepeling van de coronamaatregelen en de geleidelijke terugkeer naar het normale leven in 2022 lijken zich niet alleen te reflecteren in een verminderde instroom van de coronadossiers (volksgezondheid) maar ook in de verdere samenstelling van de MOF-instroom.

Zo zien we voor de meeste grote tenlasteleggingsgroepen in 2022 een stijgende trend, alleen bij de zaken in materies van familie & publieke moraal en openbare veiligheid & openbare orde stellen we een lichte daling vast (-2% t.o.v. 2021). Een opvallende toename noteren we bij de zaken met betrekking tot persoonsdelicten (+17%) en

¹ De jaarstatistiek beperkt zich tot een beeldvorming van de omvang en de aard van de instroom van jeugdbeschermingszaken op de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg.

eigendomsdelicten (+13%). Een lichtere stijging manifesteert zich bij de zaken met betrekking tot drugs & doping (+6%) en inbreuken tegen de openbare overlast en verkeer (+4%).

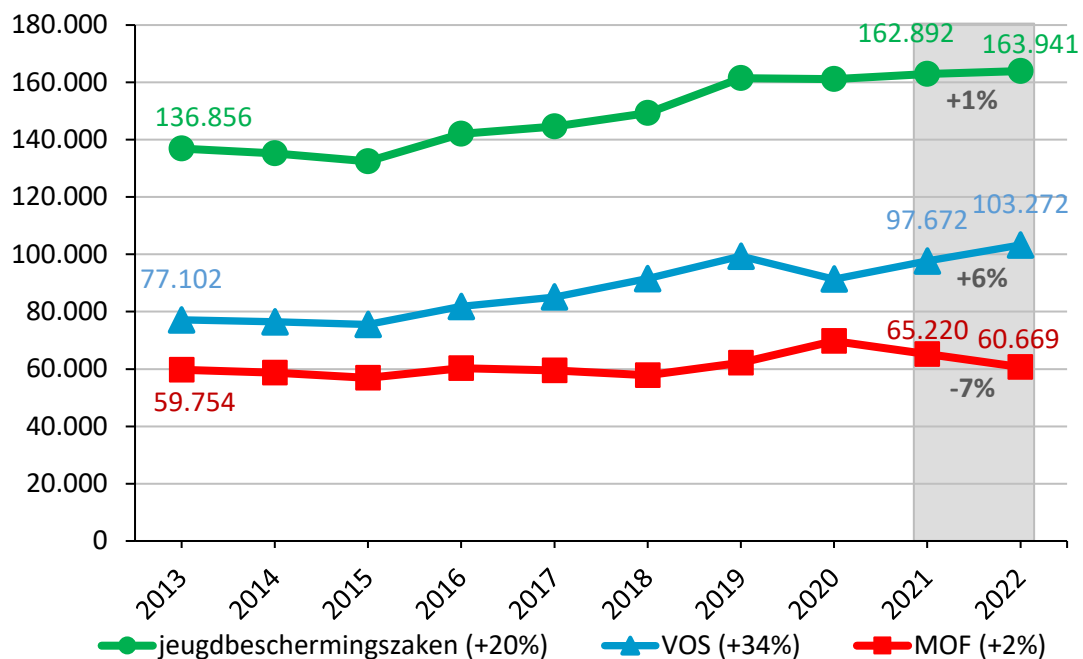
De cijfers van 2022 behoeven toch enige nuance, daarom houden we ze tegen het licht van de evolutie van de laatste 10 jaar. De jeugdbeschermingszaken zijn tussen 2013 en 2022 met 20% gestegen. Zowel de MOF-zaken als de VOS-zaken zijn de voorbije 10 jaar gestegen, respectievelijk met 2% en 34%.

1. Jeugdbeschermingszaken (MOF en VOS)

In 2022 werden er door de jeugdparketten² 163.941 nieuwe jeugdbeschermingszaken geregistreerd, iets meer dan in 2021 (162.892 zaken). Als we de evolutie van de voorbije tien jaar bekijken, dan stellen we vast dat de instroom in 2022 is gestegen met 20% in vergelijking met 2013 (toen werden 136.856 zaken geregistreerd).

De jeugdbeschermingszaken, die door de jeugdparketten worden aangemaakt voor kinderen en jongeren onder de 18 jaar, omvatten zowel de als misdrijf omschreven feiten (MOF) als de verontrustende situaties (VOS). Bij een VOS-zaak worden er op zich geen feiten ten laste gelegd aan de minderjarige, maar opent het jeugdparket een dossier omdat het verontrustende informatie ontvangt over de situatie van de minderjarige of zijn/haar gezin. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om verwaarlozing, mishandeling, misbruik, weglopers en spijbelaars.

Grafiek 1: Instroom jeugdbeschermingszaken, per jaar van binnenkomst, naargelang het type zaak (MOF en VOS)

% in de legende verwijst naar de evolutie 2013-2022 % in de grafiek verwijst naar de evolutie 2021-2022

De evolutie van de instroom van de jeugdbeschermingszaken, uitgesplitst naar MOF- en VOS-zaken, wordt in de grafiek hierboven weergegeven. Daaruit blijkt dat de stijging van de jeugdbeschermingszaken in de afgelopen 10 jaar vooral het gevolg is van een toegenomen instroom van VOS-zaken (+34%): van 77.102 zaken in 2013 naar 103.272 zaken in 2022. Vergelijken met 2021 is het aantal VOS-zaken in 2022 met 6% gestegen.

Ook de instroom van de MOF-zaken is de voorbije 10 jaar gestegen, van 59.754 zaken in 2013 naar 60.669 zaken in 2022 (+2%). Niettemin noteren we in 2022 een daling van de MOF-zaken met 7% ten opzichte van 2021 (65.220).

² De gegevens van het jeugdparket van Eupen worden niet meegeteld. Het jeugdparket Eupen registreert bij gebrek aan een Duitstalige versie niet in de business applicatie van de jeugdparketten (PJG).

2. MOF-zaken

2.1 Welke feiten?

Zoals reeds aangetoond in grafiek 1 stroomden er in 2022 60.669 MOF-zaken binnen op de jeugdparketten, dit is 7% minder dan in 2021. Deze daling is vooral toe te schrijven aan de forse daling van zaken in relatie tot COVID-19. Daar waar in het crisisjaar 2020 maar liefst een kwart van de MOF-zaken betrekking had op een zaak in relatie tot COVID-19, maakten deze coronadossiers in 2021 nog maar 15% en in 2022 nog maar één procent uit van de ingestroomde MOF-zaken. Mede als gevolg hiervan zien we in 2022 een verschuiving in de samenstelling van de MOF-instroom. Dit bespreken we hierna.

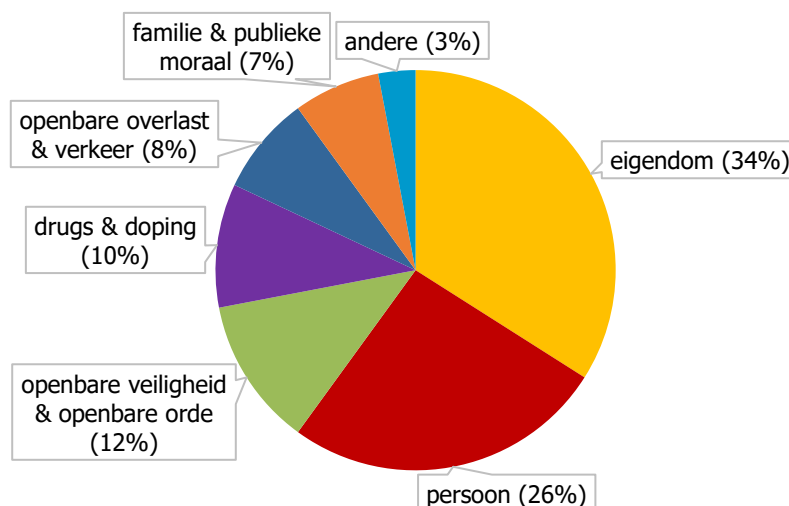
De 60.669 MOF-zaken die in 2022 binnenstroomden op de jeugdparketten hadden hoofdzakelijk betrekking op de volgende feiten³:

- 1) eigendomsdelicten⁴ (34%), met o.a. diefstal met geweld en afpersing, winkeldiefstal, woninginbraken, informaticacriminaliteit, vandalisme
- 2) persoonsdelicten (26%), met o.a. slagen en verwondingen, belaging
- 3) inbreuken tegen de openbare veiligheid en openbare orde (12%), met o.a. bedreigingen, wapenbezit, smaad, weerspanning
- 4) drugsdelicten (10%)
- 5) openbare overlast en verkeersdelicten⁵ (8%), met o.a. nachtlawaai, dronkenschap, wildplassen
- 6) inbreuken tegen de familie en publieke moraal (7%), met o.a. aanranding, verspreiden van naaktbeelden (sexting)

Het aandeel van deze meest voorkomende tenlasteleggingsgroepen wordt weergegeven in de volgende grafiek en de daarbij horende tabel.

We merken op dat we - in tegenstelling tot de coronajaren 2020 en 2021 - de tenlasteleggingsgroep volksgezondheid, gezien de sterke daling van de COVID-19 zaken in 2022, niet meer terugvinden bij de meest voorkomende tenlasteleggingsgroepen. De tenlasteleggingsgroep volksgezondheid die nu minder dan één procent uitmaakt van de totale instroom van MOF-zaken wordt in de grafiek geteld onder de noemer 'andere'.

Grafiek 2: Aandeel van de tenlasteleggingsgroepen in de MOF-zaken (2022)

³ De feiten worden hier gegroepeerd in (grote) tenlasteleggingsgroepen. Een overzicht van die groepen en de inbreuken die zij omvatten, vindt u op de website van de jaarstatistiek van de jeugdparketten (www.ommp.be/stat/jeu/n/) in de rubriek 'achtergrondinformatie' → Nomenclatuur tenlasteleggingen.

⁴ Als we spreken van inbreuken/delicten, bedoelen we meer precies 'MOF-zaken met betrekking tot inbreuken/delicten'.

⁵ Deze tenlasteleggingsgroep staat in de jaarstatistiek vermeld onder de naam 'materie politieparketten'.

In de tabel hieronder vindt u niet alleen voor de zes belangrijkste tenlasteleggingsgroepen maar ook voor de tenlasteleggingsgroep volksgezondheid de absolute aantallen terug. We vergelijken de absolute aantallen van 2022 met die van 2021 en geven - in de laatste kolom - het verschil in percentage weer. Op die manier krijgen we een zicht op de stijgende (blauw) en dalende (oranje) bewegingen van de verschillende tenlasteleggingsgroepen in 2022. In wat volgt bespreken we de evolutie van deze tenlasteleggingsgroepen.

Tabel 1: Aantal en evolutie van de tenlasteleggingsgroepen bij de MOF-zaken (2021-2022)

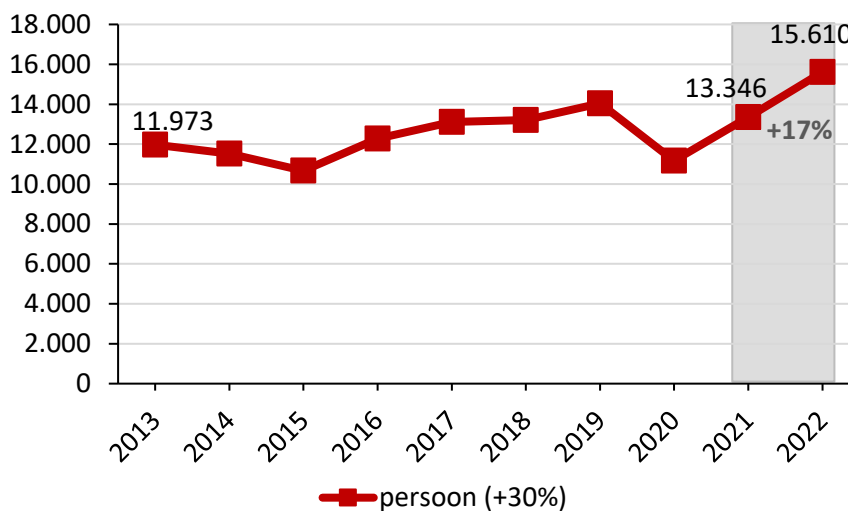
MOF-zaken	2021	2022	evolutie 2022/2021
persoon	13.346	15.610	+17%
eigendom	18.496	20.821	+13%
drugs & doping	5.776	6.138	+6%
openbare overlast & verkeer	4.583	4.750	+4%
familie & publieke moraal	4.276	4.192	-2%
openbare veiligheid & openbare orde	7.607	7.427	-2%
andere:			
– volksgezondheid	9.676	316	-97%
– andere (excl. volksgezondheid)	1.460	1.415	-3%
Totaal	65.220	60.669	-7%

Persoonsdelicten

Evolutie 2021-2022

De sterkste stijger (+17%) noteren we bij de persoonsdelicten: van 13.346 zaken in 2021 naar 15.610 in 2022. Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan een toename van dossiers met betrekking tot *opzettelijke slagen en verwondingen*⁶ (+21%, van 9.912 zaken in 2021 naar 12.012 zaken in 2022).

Grafiek 3: Evolutie van de tenlasteleggingsgroep **persoon**

% in de legende verwijst naar de evolutie 2013-2022; % in de grafiek verwijst naar de evolutie 2021-2022

Evolutie 2013-2022

Over een tijdspanne van 10 jaar is het aantal persoonsdelicten in 2022 gestegen met 30% (zie grafiek 3). Tussen 2013 en 2015 was er weliswaar een afname te zien, maar vanaf 2016 nam de instroom toe

⁶ Het gaat hier om de subgroep *opzettelijke slagen en verwondingen* en niet om de tenlasteleggingscode 43A – opzettelijke slagen en verwondingen. De subgroep *opzettelijke slagen en verwondingen* omvat meerdere tenlasteleggingen. Voor meer informatie verwijzen we naar voetnoot 2.

tot en met 2019. In 2020 (corona⁷) daalde de instroom echter opnieuw, om in de laatste twee jaar dan weer sterk toe te nemen. De meest voorkomende dossiers, nl. de *opzettelijke slagen en verwondingen*, zijn tussen 2013 en 2022 gestegen met 21% (van 9.965 in 2013 naar 12.012 zaken in 2022) en de dossiers inzake *belaging* zijn in diezelfde periode met maar liefst 117% (van 1.163 in 2013 naar 2.522 zaken in 2022) toegenomen.

Eigendomsdelicten

Evolutie 2021-2022

In 2022 vormen de zaken met betrekking tot eigendomsdelicten nog steeds de grootste categorie met 20.821 zaken (d.i. 34% van de MOF-zaken). In vergelijking met 2021 (zie grafiek 4) zijn de eigendomsdelicten gestegen (+13%). Deze toename manifesteert zich - zo toont ons grafiek 5 - bij twee van de drie subgroepen, nl. *diefstal & afpersing* (+18%) en *vernielingen, beschadigingen en brandstichting* (+6%).

Bij de grootste subgroep – *diefstal en afpersing* – stijgt het aantal dossiers ten opzichte van 2021 (+18%). *Diefstal en afpersing* wordt nog eens onderverdeeld in:

- *gewone diefstal* (+32%, van 7.220 in 2021 naar 9.513 in 2022);
- *diefstal met geweld* (-6%, van 2.858 zaken in 2021 naar 2.685 zaken in 2022);
- *zware diefstal* (+5%, van 2.660 zaken in 2021 naar 2.788 zaken in 2022).

De opvallende stijging bij *gewone diefstal* (+32%) is vooral het gevolg van een toename van zaken met betrekking tot *winkeldiefstal* (+49%, van 3.249 in 2021 naar 4.855 in 2022), *gewone fiets- of motodiefstal* (+37%, van 866 in 2021 naar 1.187 in 2022) en *gewone diefstal⁸* (+10%, van 2.584 in 2021 naar 2.833 in 2022).

Bij de subgroep *vernielingen, beschadigingen en brandstichting* is de stijging vooral te wijten aan de toename van zaken met betrekking tot *graffiti en beschadiging van onroerende eigendommen* (+41%, van 352 zaken in 2021 naar 495 zaken in 2022) en *opzettelijke brandstichting* (+15%, van 731 zaken in 2021 naar 844 zaken in 2022).

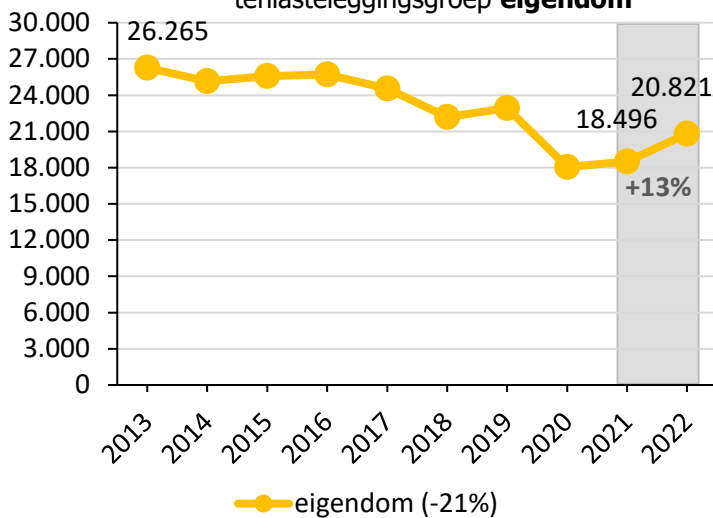
Bij de derde en kleinste subgroep - *bedrog* - zien we daarentegen een daling t.o.v. 2021 (-7%). Ook deze subgroep wordt nog eens onderverdeeld in:

- *heling & witwas* (-13%, van 564 in 2021 naar 492 in 2022);
- *informatica* (-6%, van 835 zaken in 2021 naar 782 zaken in 2022).
- *andere* (-2%, van 785 in 2021 naar 768 in 2022), met o.a. oplichting en misbruik van vertrouwen.

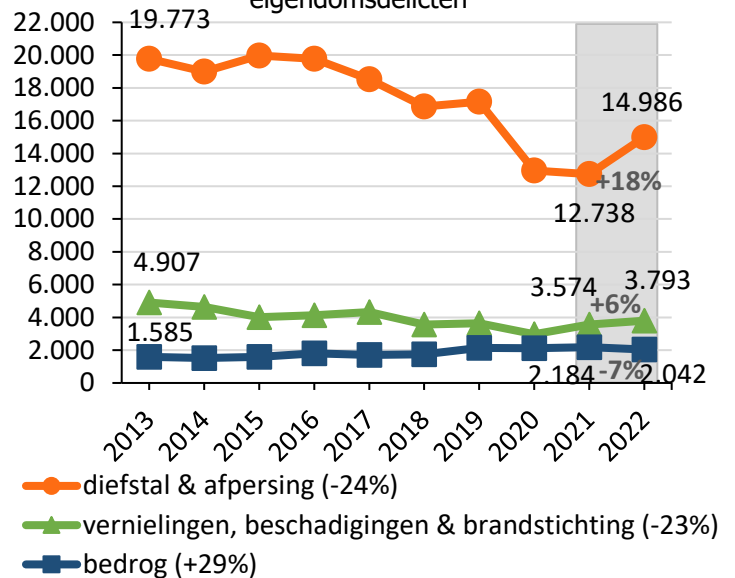
⁷ We verwijzen hier naar de coronapandemie en de impact van de explosieve toename van coronadossiers in 2020 op de verdere samenstelling van de MOF-instroom in 2020.

⁸ Het gaat hier over de tenlasteleggingscode 18A-gewone diefstal. De noemer *gewone diefstal* uit de subgroep *diefstal & afpersing* omvat meerdere tenlasteleggingen o.a. 18A-gewone diefstal, 18B-zakkenrollerij,... Voor meer informatie verwijzen we naar voetnoot 2.

Grafiek 4: Evolutie van de tenlasteleggingsgroep **eigendom**

Grafiek 5: Evolutie van de drie subgroepen in 'eigendomsdelicten'

% in de legende verwijst naar de evolutie 2013-2022; % in de grafiek verwijst naar de evolutie 2021-2022

Evolutie 2013-2022

Wanneer we kijken naar de evolutie van de afgelopen tien jaar (grafiek 4), zijn de eigendomsdelicten met 21% gedaald. Tussen 2013 en 2014 daalde de instroom terwijl in 2015 en 2016 ze nagenoeg gelijk bleef. Daarna zette er zich opnieuw een daling in tot 2018. In 2019 was er echter sprake van een lichte toename, gevolgd door een aanzienlijke terugval in 2020. Vanaf 2021 is er opnieuw een stijging, die zich verderzet in 2022.

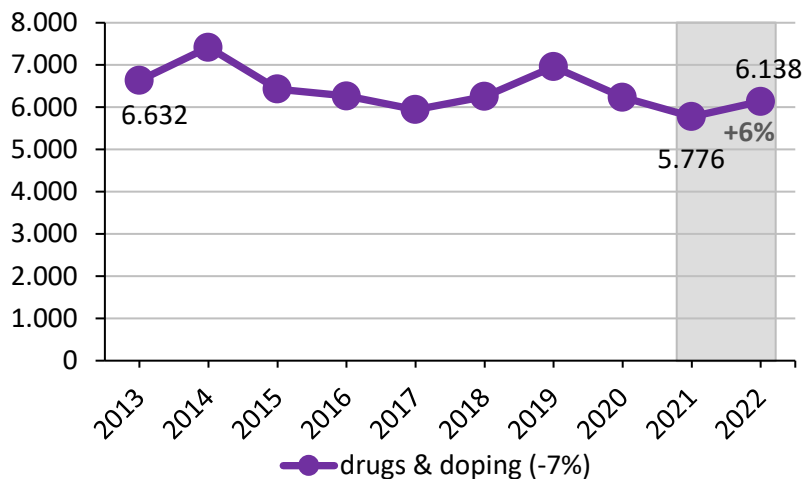
De dalende tendens van de voorbije 10 jaar noteren we bij twee van de drie subgroepen, zo blijkt uit bovenstaande grafiek: *diefstal & afpersing* (-24%) en *vernielingen, beschadigingen & brandstichting* (-23%). Bij de subgroep *bedrog* daarentegen is er een stijging van 29%: hier zien we tussen 2013 en 2022 - ondanks de daling tussen 2021 en 2022 - toch een forse toename van dossiers inzake *informatica* (+81%, van 433 in 2013 naar 782 in 2022) en van dossiers m.b.t. *heling & witwas* (+45%, van 339 in 2013 naar 492 in 2022).

Drugs

Evolutie 2021-2022

De drugsdelicten zijn tussen 2021 en 2022 gestegen met 6%: van 5.776 in 2021 naar 6.138 in 2022 (zie grafiek 6). In iets minder dan driekwart van deze zaken gaat het om drugs*bezit*, in 25% om het *dealen* van drugs. Zowel bij het drugs*bezit* (+6%, van 4.261 in 2021 naar 4.498 in 2022) als bij het *dealen* van drugs (+13%, van 1.366 in 2021 naar 1.539 in 2022) is er in 2022 een stijging ten opzichte van 2021.

Grafiek 6: Evolutie van de tenlasteleggingsgroep **drugs & doping**

% in de legende verwijst naar de evolutie 2013-2022; % in de grafiek verwijst naar de evolutie 2021-2022

Evolutie 2013-2022

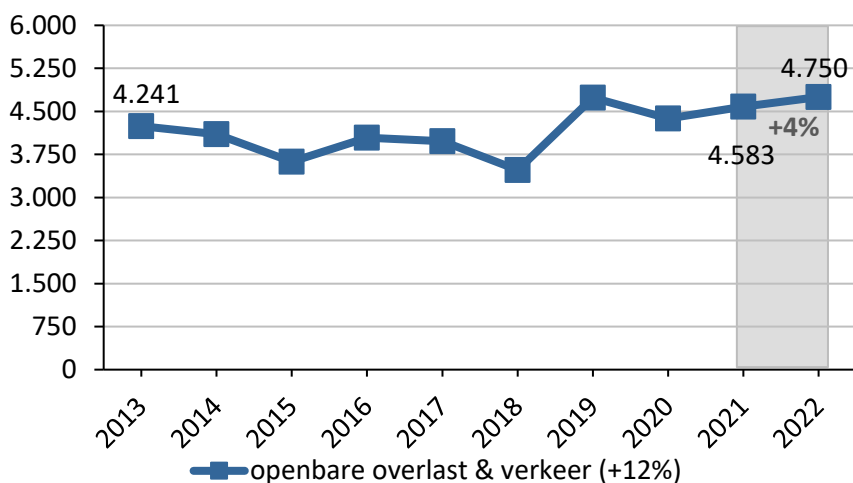
Ondanks deze stijging t.o.v. 2021 zijn de zaken n.a.v. drugsdelicten de voorbije 10 jaar met 7% gedaald (van 6.632 zaken in 2013 naar 6.138 in 2022). Wat opvalt in grafiek 6 is een piek in 2014 en 2019. Nadien daalde de instroom tot en met 2021, maar nam ze in het laatste jaar opnieuw toe.

Openbare overlast en verkeersdelicten

Evolutie 2021-2022

In 2022 werden er 4.750 MOF-zaken opgetekend gelinkt aan overlast en de verkeersovertredingen, dit is een stijging van 4% ten opzichte van 2021 (zie grafiek 7). Ongeveer 60% hiervan had betrekking op allerlei vormen van overlast, zoals bijvoorbeeld nachtlawaai, vervuiling, dronkenschap, wildplassen. Daarnaast zijn er ook de verkeersovertredingen die door de politie aan het jeugdparket worden toegezonden wanneer ze begaan werden door minderjarigen onder 16 jaar.

Grafiek 7: Evolutie van de tenlasteleggingsgroep **openbare overlast & verkeer**

% in de legende verwijst naar de evolutie 2013-2022; % in de grafiek verwijst naar de evolutie 2021-2022

Evolutie 2013-2022

Wanneer we in bovenstaande grafiek kijken naar de evolutie in de voorbije 10 jaar van de dossiers inzake inbreuken met betrekking tot openbare overlast en verkeer, dan zien we een stijging van 12%, van 4.241 in 2013 naar 4.750 in 2022. Binnen deze periode valt vooral de forse stijging in 2019 op, gevolgd door een daling in 2020. In de laatste twee jaren is er opnieuw sprake van een toename.

Familie en publieke moraal

Evolutie 2021-2022

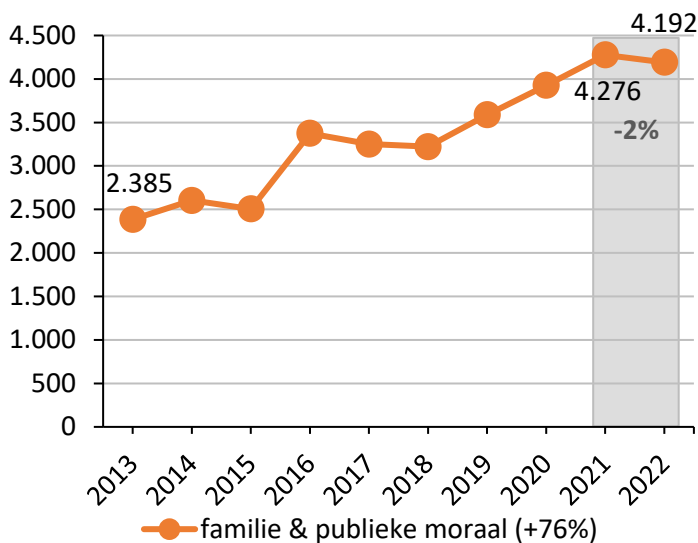
In 2022 telden we 4.192 dossiers inzake inbreuken tegen de familie en publieke moraal. Vergeleken met 2021 (4.276 dossiers) is deze groep met 2% gedaald (zie grafiek 8). De inbreuken die vallen onder familie en publieke moraal worden onderverdeeld in drie subgroepen: *aanranding en verkrachting*, *ontucht en seksuele uitbuiting* en *familiale sfeer*.

We zien in 2022 een stijging bij twee van de drie subgroepen (zie grafiek 9):

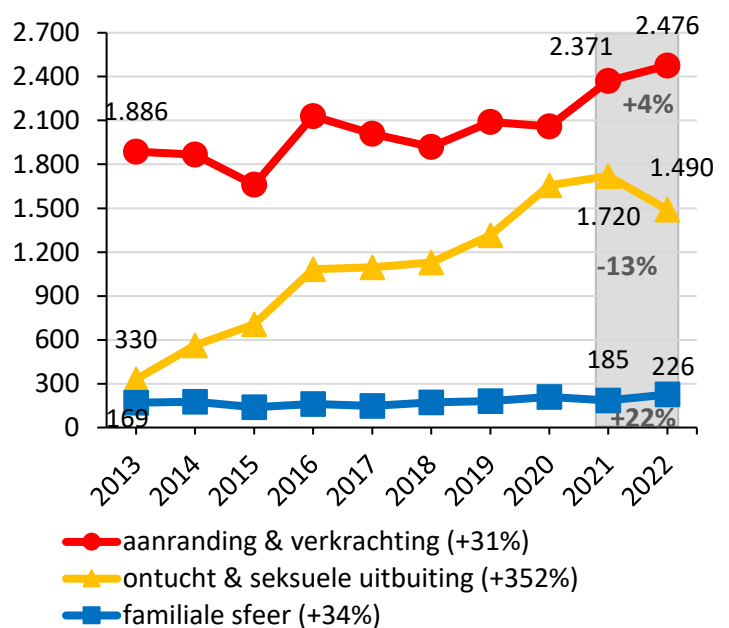
- *aanranding en verkrachting*: deze dossiers kennen een stijging van 4%. De toename zien we zowel bij *verkrachtingszaken* (+6%, van 1.295 zaken in 2021 naar 1.376 in 2022) als bij *aanrandingsdossiers* (+3%, van 1.036 in 2021 naar 1.063 in 2022).
- *familiale sfeer* (+22%, van 185 in 2021 naar 226 in 2022). Het gaat hier vooral om dossiers inzake *familiaal geschil*, die met 23% zijn toegenomen (van 162 in 2021 naar 200 in 2022).

De subgroep *ontucht & seksuele uitbuiting* daarentegen kent – na een jarenlange continue stijging – in 2022 een daling van 13%, van 1.720 zaken in 2021 naar 1.490 zaken in 2022. De afname manifesteert zich vooral bij dossiers met betrekking tot *kinderpornografie* (-21%, van 496 in 2021 naar 392 zaken in 2022), *voyeurisme* (-12%, van 353 zaken in 2021 naar 310 zaken in 2022) en *schunnige films, prenten, voorwerpen of boeken* (-7%, van 550 zaken in 2021 naar 510 zaken in 2022).

Grafiek 8: Evolutie van de tenlasteleggingsgroep **familie & publieke moraal**

Grafiek 9: Evolutie van de drie subgroepen in 'familie & publieke moraal'

Evolutie 2013-2022

Kijken we naar de evolutie van de afgelopen tien jaar, dan zien we bij de inbreuken met betrekking tot familie en publieke moraal een stijging van 76%: van 2.385 zaken in 2013 naar 4.192 zaken in 2022. Zoals blijkt uit bovenstaande grafiek 9 is deze opvallende toename vooral toe te schrijven aan een stijging van de subgroep *ontucht & seksuele uitbuiting* (+352%, van 330 zaken in 2013 naar 1.490 zaken in 2022) en aan de subgroep *aanranding & verkrachting* (+31%, van 1.886 in 2013 naar 2.476 in 2022). Bij de subgroep *familiale sfeer* is er een stijging van 34% (van 169 in 2013 naar 226 zaken in 2022).

Openbare veiligheid en openbare orde

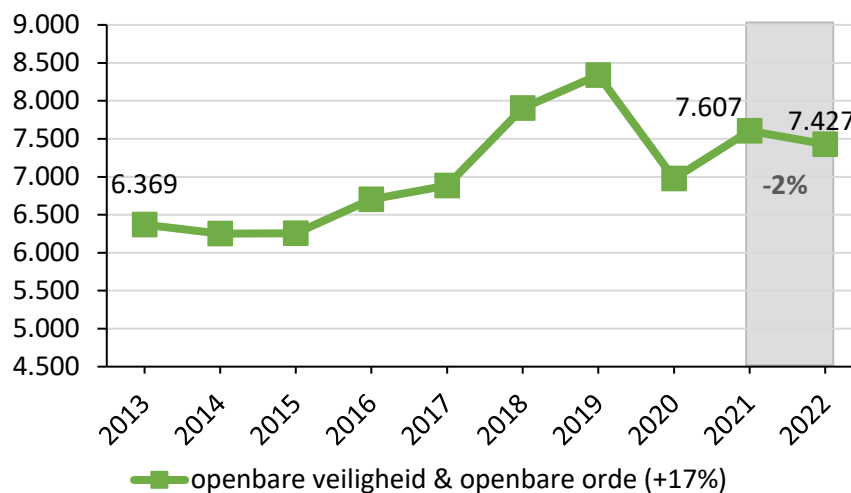
Evolutie 2021-2022

In 2022 werden er 7.427 dossiers inzake inbreuken tegen de openbare orde en openbare veiligheid geregistreerd. Dit is een lichte daling (-2%) ten opzichte van 2021, toen er 7.607 zaken werden geregistreerd (zie grafiek 10).

De meest voorkomende delicten hier zijn *bedreigingen*, het *wederrechtelijk dragen of onwettig bezitten van wapens* en het *onwettig verblijf*. In vergelijking met 2021 steeg zowel het aantal zaken m.b.t. het *wederrechtelijk dragen of onwettig bezitten van wapens* als het aantal *bedreigingen* (respectievelijk met 11%, van 1.556 in 2021 naar 1.722 in 2022 en met 4%, van 2.335 in 2021 naar 2.421 in 2022) terwijl het aantal zaken met betrekking tot *onwettig verblijf* daalde met 25% (van 1.215 in 2021 naar 914 in 2022).

Ook het aantal zaken met betrekking tot *weerspanningheid* (-14%, 634 in 2021 naar 548 in 2022) en *smaad* (-13%, van 202 in 2021 naar 176 in 2022) zijn gedaald. Dossiers inzake *slagen aan een persoon met een openbare hoedanigheid* zijn stabiel gebleven. Zowel in 2021 als in 2022 ging het om 90 dossiers.

Grafiek 10: Evolutie van de tenlasteleggingsgroep **openbare veiligheid & openbare orde**

% in de legende verwijst naar de evolutie 2013-2022; % in de grafiek verwijst naar de evolutie 2021-2022

Evolutie 2013-2022

Wanneer we kijken naar de evolutie in de voorbije 10 jaar met betrekking tot inbreuken tegen de openbare orde en openbare veiligheid, zien we een stijging van 17% (van 6.369 zaken in 2013 naar 7.427 zaken in 2022). In bovenstaande grafiek valt vooral de toename in 2019 op. In 2020 was er een forse terugval (corona⁹), gevolgd door een nieuwe stijging in 2021. In 2022 is er dan weer een lichte daling.

De toename van de inbreuken tegen de openbare orde en openbare veiligheid in de periode 2013-2022 is grotendeels toe te schrijven aan de toegenomen dossiers inzake:

- *onwettig verblijf* (+69%, van 542 in 2013 naar 914 in 2022);
- *wederrechtelijk dragen of onwettig bezitten van wapens* (+61%, van 1.069 in 2013 naar 1.722 in 2022);
- *bedreigingen* (+23%, van 1.963 in 2013 naar 2.421 in 2022).

Daarnaast zien we eveneens een stijging bij dossiers met betrekking tot *weerspanningheid* (+46%, van 376 in 2013 naar 548 in 2022), *slagen aan een persoon met een openbare hoedanigheid* (+43%, van 63 in 2013 naar 90 in 2022) en *smaad* (+9%, van 161 in 2013 naar 176 in 2022).

⁹ We verwijzen hier naar de coronapandemie en de impact van de explosieve toename van coronadossiers in 2020 op de verdere samenstelling van de MOF-instroom in 2020.

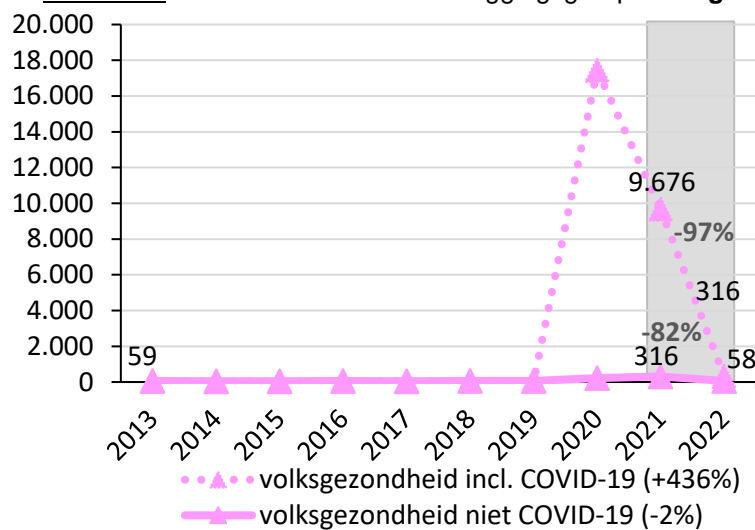
Volksgezondheid (o.a. COVID-19-inbreuken)

Evolutie 2021-2022

De inbreuken tegen de volksgezondheid kennen tussen 2021 en 2022 een opvallende daling (-97%, van 9.676 zaken in 2021 naar 316 zaken in 2022). Deze daling is voornamelijk toe te schrijven aan de forse afname van zaken gerelateerd aan COVID-19-inbreuken (-97%, van 9.360 zaken in 2021 naar 258 zaken in 2022). Het gaat hier bijvoorbeeld over jongeren die het samenscholingsverbod, het uitgaansverbod, de mondkemperplicht of de regels van social distancing niet naleefden.

Daarnaast stellen we vast dat ook de andere volksgezondheidszaken (niet-COVID-19) tussen 2021 en 2022 zijn afgenomen, van 316 zaken in 2021 naar 58 zaken in 2022 (-82%). Deze niet-COVID-19-zaken hebben vooral betrekking op inbreuken tegen het rookverbod en het bezit van genotsmiddelen (o.a. alcohol en tabak).

Grafiek 11: Evolutie van de tenlasteleggingsgroep **volksgezondheid**

% in de legende verwijst naar de evolutie 2013-2022; % in de grafiek verwijst naar de evolutie 2021-2022

Evolutie 2013-2022

Wanneer we in bovenstaande grafiek kijken naar de evolutie van de afgelopen tien jaar, dan zien we dat de instroom van de inbreuken tegen de volksgezondheid tot 2019 nagenoeg stabiel was, van 59 zaken in 2013 naar 53 in 2019. In 2020 volgde dan de plotse, explosieve instroom van coronazaken, gevolgd door een sterke daling in de laatste twee jaar. Het aantal niet-COVID-19-zaken bleef ongeveer gelijk (van 59 in 2013 naar 58 in 2022).

2.2. Geslacht en leeftijd

Tot slot merken we op dat binnen de MOF-zaken in 2022 de verhouding **jongens/meisjes** 81/19 bedraagt.¹⁰ Meisjes maken dus amper een vijfde uit van de minderjarigen betrokken in een MOF-zaak. Tien jaar geleden lag hun aandeel iets hoger (22%). Er is dus door de jaren heen een lichte afname van het aandeel van de meisjes betrokken in een MOF-zaak.

Wat de leeftijd van de minderjarigen betreft op het moment dat ze een als misdrijf omschreven feit zouden begaan hebben, vormen de 16- tot 18-jarigen in 2022 de grootste groep (49%), gevolgd door de 14- tot 16-jarigen (34%). De 12- tot 14-jarigen waren betrokken in 13% van de MOF-zaken.

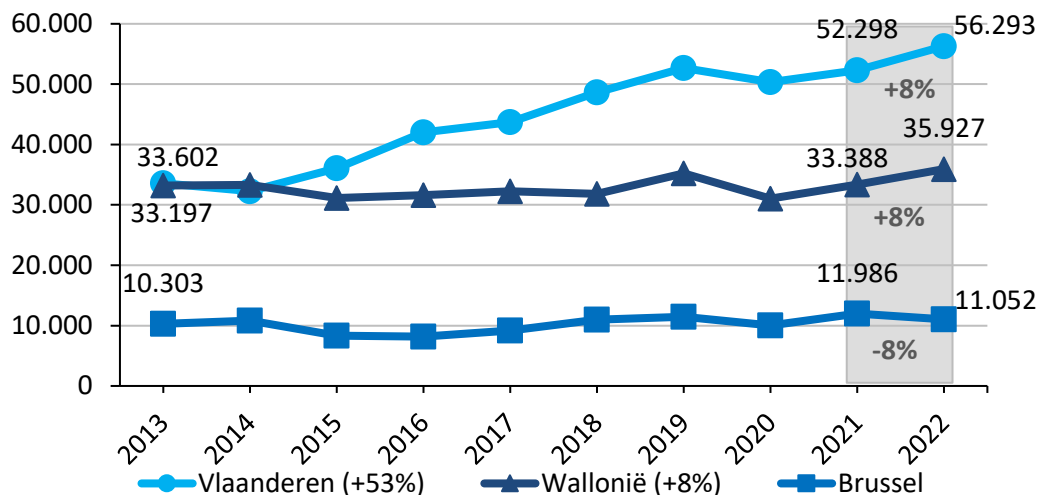
In vergelijking met 2013 is het aandeel van de leeftijdsgroepen ongeveer stabiel gebleven.

¹⁰ De percentages met betrekking tot het geslacht en de leeftijd van de minderjarigen zijn hier berekend zonder rekening te houden met de categorieën 'vanaf 18 jaar' en 'onbekende/error'. Om deze reden zijn deze percentages niet identiek aan de percentages in de tabellen van de jaarstatistiek over het geslacht en de leeftijd.

3. VOS-zaken

Zoals reeds aangetoond in grafiek 1, zijn de VOS-zaken in 2022 met 6% toegenomen ten opzichte van 2021 (van 97.672 in 2021 naar 103.272 zaken in 2022). Wanneer we deze instroom van VOS-zaken bekijken naargelang het gewest, stellen we vast dat deze stijging zich voordoet in twee van de drie gewesten. Zowel in Vlaanderen (+8%, van 52.298 in 2021 naar 56.293 in 2022) als in Wallonië (+8%, van 33.388 in 2021 naar 35.927 in 2022) is er een stijging van de instroom van de VOS-zaken. In Brussel daarentegen is er een daling van 8%, van 11.986 in 2021 naar 11.052 zaken in 2022.

Grafiek 12: Instroom VOS-zaken, per jaar van binnenkomst en per gewest

% in de legende verwijst naar de evolutie 2013-2022; % in de grafiek verwijst naar de evolutie 2021-2022

Wanneer we kijken naar de evolutie van de VOS-zaken op tien jaar tijd (2013-2022) is er een toename van de VOS-zaken met 34%. De grafiek hierboven toont deze evolutie opgesplitst per gewest¹¹: in Vlaanderen is er een opvallende toename van de VOS-zaken met 53% en in Wallonië een stijging van 8%.

Bij de verontrustende situaties zijn er in 2022 iets meer **aanmeldingen voor meisjes dan voor jongens (51/49)**. In 2021 maar ook in 2013 was de verhouding 50/50.

Wat betreft de **leeftijd van de minderjarigen** betrokken in VOS-zaken, vormen in 2022 de 6- tot 12-jarigen de grootste groep (27%), meteen gevolgd door de leeftijdsgroep onder de 6 jaar (25%). De 16- tot 18-jarigen en de 14- tot 16-jarigen zijn beiden betrokken in 18% van de VOS-zaken. Het aandeel van de 12- tot 14-jarigen is het kleinst (12%).

Tien jaar geleden vormden de kinderen onder de 6 jaar (25%) de grootste groep, gevolgd door de 6- tot 12-jarigen (24%). De 14- tot 16-jarigen en de 16- tot 18-jarigen zijn beiden betrokken in 20% van de VOS-zaken. Het aandeel van de 12- tot 14-jarigen was toen ook het kleinst (12%).

We stellen dus vast dat bij de VOS-zaken het aandeel van de leeftijdsgroep 6- tot 12-jarigen de voorbije 10 jaar is toegenomen.

¹¹ Bij de berekening van deze evoluties werd er rekening gehouden met het feit dat het parket van Brussel t.e.m. 1 april 2014 territoriaal bevoegd was voor het gehele gerechtelijk arrondissement Brussel (dus voor Brussel-Hoofdstad en voor Halle-Vilvoorde). Het is onmogelijk om voor de periode 2013-2014 het totaal van het parket van Brussel op te splitsen tussen Brussel-Hoofdstad enerzijds en Halle-Vilvoorde anderzijds. Vanaf 2015 zijn er wel aparte gegevens beschikbaar voor het parket van Halle-Vilvoorde en dus voor gans Vlaanderen. In grafiek 12 worden de aantallen van het parket Halle-Vilvoorde gepresenteerd in 'Vlaanderen'. Voor de berekening van de procentuele evolutie in Vlaanderen tussen 2013 en 2022 (+53%) werd er voor de vergelijkbaarheid echter geen rekening gehouden met de aantallen van het parket van Halle-Vilvoorde. Het is echter onmogelijk om de evolutie tussen 2013 en 2022 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te berekenen.

Bijlagen:

- 1. Hoe de cijfers van het Openbaar Ministerie correct interpreteren?**
- 2. Jaarstatistieken van de jeugdparketten: welk cijfermateriaal kan je online raadplegen?**

Bijlage 1:

Hoe de cijfers van het Openbaar Ministerie correct interpreteren?

Het belang van een correcte interpretatie en contextualisering van de statistische gegevens van het Openbaar Ministerie kan niet genoeg benadrukt worden. Volgende principes zijn daarbij essentieel:

- De jaarstatistiek van de jeugdparketten bij de rechtbanken van eerste aanleg is **volledig en uitsluitend** opgebouwd aan de hand van **gegevens geregistreerd in het informaticasysteem van de jeugdparketten**, dat PJG wordt genoemd. Bijgevolg ligt de kwaliteit en uniformiteit van deze registratiegegevens aan de basis van een betrouwbare en kwaliteitsvolle statistiek.
- Het cijfermateriaal van de statistisch analisten geeft dus slechts een beeld van wat door de jeugdparketten wordt geregistreerd en **kan niet beschouwd worden als een weergave van de werkelijk gepleegde jeugdcriminaliteit of van de bestaande verontrustende situaties**.
- **De jeugdparquetstatistiek vormt evenmin een middel om de werklast van de jeugdparketten te evalueren.** Zij weerspiegelt weliswaar een deel van de activiteiten van de jeugdparketten, maar omvat niet het geheel van hun taken en activiteiten. Bovendien mag een evaluatie van de werklast geen abstractie maken van de complexiteit van de te behandelen zaken, noch van de middelen die aan de parketten ter beschikking worden gesteld voor de realisatie van de verschillende opdrachten die hen zijn toegekend. De evaluatie van de werklast van de verschillende geledingen van het Openbaar Ministerie wordt uitgevoerd door het Bureau Werklastmeting binnen de Steundienst van het openbaar ministerie.
- De statistieken van het Openbaar Ministerie moeten gesitueerd worden binnen het **conceptueel kader van de geïntegreerde criminologische statistiek**. De doelstelling van zulke geïntegreerde statistiek is een zo volledig en coherent mogelijk inzicht te verschaffen in de gegevensstroom van feiten, zaken en personen die in de jeugdbeschermingsketen zijn opgenomen, vanaf het moment dat een proces-verbaal/melding wordt opgesteld tot en met de uitvoering van de opgelegde maatregel. Dit vereist de creatie van een statistisch instrument waarvan de verschillende onderdelen op elkaar zijn afgestemd en waarvan elk deel geënt is op een specifieke fase van de jeugdbeschermingsprocedure.

Bijlage 2:

Jaarstatistieken van de jeugdparketten: *welk cijfermateriaal kan je online raadplegen?*

De jaarstatistieken van de jeugdparketten bij de rechtbanken van eerste aanleg kan men – vanaf het jaar 2010 – raadplegen via de website van het Openbaar Ministerie: www.om-mp.be/stat.

De jaarstatistieken van de jeugdparketten beperken zich momenteel tot een beeldvorming van de omvang en de aard van de instroom van jeugdbeschermingszaken op de jeugdparketten. De instroom bestaat uit alle nieuwe jeugdbeschermingszaken die de jeugdparketten hebben ontvangen. De statistisch analisten zullen de wijze waarop de instroom wordt behandeld en de beslissingen die de jeugdparketten terzake nemen, pas in een latere fase analyseren.

De jaarstatistieken zijn volledig gestoeld op de gegevens die geregistreerd worden in het PJG-informaticasysteem van de jeugdparketten. Enkel het parket van Eupen registreert geen dossiergegevens in het PJG-systeem, bij gebrek aan een Duitstalige versie. Het is mogelijk om de cijfergegevens te bekijken op drie verschillende aggregatieniveaus: nationaal, per rechtsgebied en per parket.

Hieronder vindt u een schematisch overzicht van de tabellen die u kan raadplegen in de jaarstatistieken van de jeugdparketten.

In de tabellen 1 t.e.m. 12 wordt als teleenheid 'een zaak' gehanteerd. Wanneer we het hebben over een 'zaak', bedoelen we hiermee systematisch 'één minderjarige onder één type van de zaak (MOF of VOS) onder één notitienummer'. Indien éénzelfde minderjarige zowel als MOF en VOS gekwalificeerd wordt onder eenzelfde notitienummer, wordt deze minderjarige éénmaal geteld als MOF en éénmaal als VOS. Een notitienummer kan ook betrekking hebben op verschillende minderjarigen.

De teleenheid in de tabellen 13 t.e.m. 25 is 'een (unieke) minderjarige'. Elke minderjarige wordt per jaar en per parket één keer geteld, ongeacht het aantal keren dat de minderjarige in een MOF- en/of VOS-zaak betrokken is.

	RUBRIEK	TABEL	BESCHRIJVING
TELEENHEID 'ZAAK'	Jeugdbeschermingszaken	1	per type van de zaak (MOF/VOS)
	MOF-zaken	2	naargelang de wijze van instroom
		3	per type tenlastelegging
		4	naargelang de leeftijd van de minderjarige
		5	naargelang het geslacht van de minderjarige
		6	naargelang de leeftijd en het geslacht van de minderjarige
		7	per type tenlastelegging en naargelang de leeftijd van de minderjarige
		8	per type tenlastelegging en naargelang het geslacht van de minderjarige
		VOS-zaken	9
	10		naargelang de leeftijd van de minderjarige
	11		naargelang het geslacht van de minderjarige
	12		naargelang de leeftijd en het geslacht van de minderjarige
TELEENHEID EID	MOF-minderjarigen	13	volgens het aantal MOF-zaken waarin de minderjarige betrokken is
		14	naargelang de leeftijd van de minderjarige
		15	naargelang het geslacht van de minderjarige

		16	naargelang de leeftijd en het geslacht van de minderjarige
	VOS-minderjarigen	17	volgens het aantal VOS-zaken waarin de minderjarige betrokken is
		18	naargelang de leeftijd van de minderjarige
		19	naargelang het geslacht van de minderjarige
		20	naargelang de leeftijd en het geslacht van de minderjarige
	MOF- & VOS-minderjarigen	21	naargelang de minderjarige al dan niet betrokken is in een MOF-en/of VOS-zaak
		22	volgens het aantal MOF-zaken waarin de minderjarige betrokken is
		23	naargelang de leeftijd van de minderjarige
		24	naargelang het geslacht van de minderjarige
		25	naargelang de leeftijd en het geslacht van de minderjarige